

OSZT felhívás- 2008

Javaslat a faluszövetkezet létrehozására

A falusi települések túlnyomó részében a feladatok megoldására olyan- az általános szövetkezeti jogszabályok szerint működő- vegyes feladatokat ellátó faluszövetkezet kibontakoztatására van szükség, amelynek- eredményes működésében közvetlenül, vagy közvetve a település lakosságának túlnyomó többsége érdekelt;

- amely kettős gazdaság (keresőtevékenységgel kombinált alapjövedelem) formájában integrálni tudja tagjai háztartását a megnyíló magán-, és közösségi erőforrásokkal, foglalkoztatási lehetőségekkel;
- különösen lehetőséget nyújt a jelenleg csal megszakításokkal – foglalkoztatottaknak a folyamatos munkavégzésre, s tagjai számára biztosítani tudja munkájuk alapján a munkavállalókat megillető jogokat, társadalombiztosítást, nyugdíjbiztosítást;
- az önkormányzatokkal összehangoltan elősegíti a település elhanyagolt erőforrásainak hasznosítását, valamint a segélyekre szánt közpénzek munkaviszony keretében való érvényesülését;
- teret ad a közhasznú szolgáltatások kialakulásának és működtetésüknek (művelődési ház, posta, közlekedés, javító szolgáltatás, gyephasználat, erdősítés);
- fokozatosan önálló vállalkozásokkal, távlati lehetőséget nyílt a piacgazdaságba való beilleszkedésre (beszerző, értékesítő tevékenység, feldolgozás, bedolgozói tevékenység kibontakoztatása, falusi turizmus, személyi szolgáltatások);

A felvázolt igények érvényesítése estén olyan sokágazatú tevékenységet folytató szövetkezet szükségessége rajzolódik ki., amely az egyes piaci jellegű tevékenységek ellátása mellett fokozatosan magába kapcsolja a szociális földprogram keretében kialakult szervezetet, a közmunkák programjait, továbbá a segélyezésre szánt alapokat. Ezek különböző érdekeltsgű tagjait, már megkötött szerződések (szociális földprogram) továbbá a megillető szociális juttatások besorolása alapján – a szövetkezet keretében létrehozott szakcsoportokba elkülönítve fogja össze. A munkák összehangolásánál arra törekszik, hogy a lehetőségek összekapcsolásával (háztartási keretben végzett munkájuk, a közmunkákból, valamint a szövetkezet saját szervezésű munkalehetőségei alapján megillető javadalmazás útján) a munkákban résztvevő tagjai teljes foglalkoztatását biztosítsa.

A faluszövetkezet célkitűzéseinek megvalósítása a finanszírozás sajátos módját igényli. Folyószámlájukat takarékszövetkezet vezesse, ahova a szociális támogatással összefüggő, valamint a saját vállalkozás bevételei befolyanak. A közmunkákra, segélyezésekre rendelt összegből kifizetés az önkormányzat kezelése alapján történhet. A kiegyensúlyozott finanszírozás érdekében – a szövetkezet éves programját alapul véve – a folyamatos működést szolgáló, kiegyenlítő hitel nyújtása is indokolt.

A faluszövetkezetek működése jelentősen segíti a községekben különösen jelentős szociális gondok enyhülését, e települések társadalmi, gazdasági fejlődését. Indokolt ezért, hogy létrehozásukat kezdeményező jogi aktus önálló kormányrendelet formájában történjék. Ezzel összhangban – a 141/2006. Kormányrendelet 2. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően – szabályozni kell a szociális szövetkezetek és a faluszövetkezetek közreműködésének módját a közmunka, közhasznú, valamint közcélú munka biztosításában. Ajánlani szükséges a szociális földprogram szervezeti szövetkezeti formában való működését.

A faluszövetkezetek létrehozása, s működésük folyamatosságának elősegítése e célra rendelt közalapítvány létre hozását teszi indokolttá. Szervező, érdekvédői tennivalói ellátása keretében elsőrendű feladata az alakuló faluszövetkezetek cégbejegyzéssel együtt járó – napjaink tapasztalatai szerint szövetkezetenként mintegy 500 ezer forintot kitevő költségeinek részben_egészben való átvállalása. Feladata a szövetkezetek folyamatos működését elősegítő kiegyenlítő hitelfedezetének a biztosítása is. A finanszírozás feladatait – a Kormány felkérése alapján – az Országos Takarékszövetkezeti Szövetség bekapcsolásával szükséges megoldani.

A faluszövetkezetek létrehozásában különösen kiemelkedő segítséget jelent az alakuló gyűlésig terjedő időszak szervezési munkáinak a támogatása. A Kormány kérje fel az önkormányzatokat, a társadalmi szervezeteket, az OFA szakértőit, valamint a szövetkezeti szövetségeket a szövetkezetek támogatására. Egyben intézkedjék abban, hogy a kistérségi megbízottak, valamint a falugazdászok e szövetkezetek szervezésének elősegítését feladatuknak tekintsék:

A faluszövetkezetek tevékenységi területei

1. A háztartás-gazdaság

segítése:

Konyhaszükségletre kerti termékek előállítására, Ez a községekben túlnyomórészt rendezett. A szociális földprogram keretében – főként roma lakosságnak – az önkormányzat juttatott (bérbeadással, kedvezményes, vagy csak névleges áron) területet, vetőmagot, napos baromfit, juhot, kecskét. A falugazdák szaktanácsot. A rászorulóknak részére továbbra is hasonló támogatást, az állami, önkormányzati tulajdonú földből bérletet, gyephasználatot kell nyújtani. A szociális földprogram szervezeti kht-k formájában működnek. Ezeknek 2009-ig átkell alakulniuk. Ajánlani kell számukra a faluszövetkezeti megoldást.

2. Óstermelői tevékenység

támogatása

Mintegy 800 ezer gazdaság ugyan nem biztosít ugyan megélhetést tulajdonosának, „kettős gazdaság” egyik részeként azonban életvitelének fontos összetevője. A közel 1 millió hektárt elérő nagyságrendje a nemzetgazdaságnak is figyelemre méltó része. A faluszövetkezet támogatást nyújthat:

- a falugazdászok bevonásával agrotechnikai és piaci szaktanácsadással, vetőmag, műtrágya, növény-védőszer beszerzésével;
- gépi munka szervezésével (saját gépei is lehetnek);
- helyi piacok szervezésével
- integráló szervezethez való kapcsolat kialakításával

3. Közmunkák, közhasznú, valamint

közcélú munkák szervezése.

A köz munkákra vonatkozó rendelkezések jelenleg nem adnak szövetkezetek részére bekapcsolódási lehetőségeket. Az önkormányzatok szervezik, a résztvevőket maguk választják ki, velük egyenlően számolnak el.

A 141/2006. Kormányrendelet 2.§ (2) bekezdésében külön jogszabályban ezt a lehetőséget a szociális szövetkezetek részére előíranyozza, részletes szabályozásra azonban nem került

sor. Haladéktalanul rendelkezésre szorul azzal, hogy ezt a lehetőséget a szociális szövetkezetek mellett a faluszövetkezetek is alkalmazhassák.

A közmunkák, a közhasznú-, közcélú munkák körébe kapcsolódhatnak a községekben jelentkező karbantartási (parkok, árkok, fasorok, szeméttelpek) és környezetvédelmi munkák is. Ellátásuk összekapcsolható a szociális segélyek egy részének a juttatásával is. E tekintetben az önkormányzatok hatáskörét fenn kell tartani, a munkák irányítása azonban a szövetkezetek feladata legyen.

A községekben működő intézmények, vállalatok is adhatnak munkavégzésére irányuló megbízást. Magán személyek is jelenthetnek be hasonlósolgáltatásokra igényt.

A 141/2006. Kormányrendelet 2.§ (1) bekezdése Lehetőséget ad a szociális szövetkezeteknek külső foglalkoztatóként – tagjai foglalkoztatása érdekében e munkalehetőségek biztosítására. A 3.§-ban meghatározza azokat a jogszabályokat, amelyek a munkát végző szövetkezeti tagok jogviszonyát e vonatkozásban szabályozzák. A jogszabályban foglalt lehetőségeket a faluszövetkezetekre is ki kell terjeszteni.

4. Saját önálló vállalkozások kialakítása

- a.) önkormányzattal való megállapodás szerint: művelődési ház működtetés, középületek karbantartása, önkormányzati területek hasznosítása, erdősítés (erdei munkák), szeméttelpek rendezése;
- b.) megállapodások :postaszolgálat üzemeltetése ,boltüzemeltetés (áfész-szel való megállapodás), bérbevitelre, áruellátásra;
- c.) agro-turizmus programjába bekapcsolódás,
- d.) személyi szolgáltatások (öregék, rokkantak gondozása, gyermekmegőrzés, háztartási munkák, kertgondozás), megállapodás a körzeti orvossal egészségügyi szolgáltatások ellátására;
- e.) kisipari szolgáltatás(több faluszövetkezet összefogásával)

Több kapcsolódó faluszövetkezet a körzetében megvalósuló nagyobb vállalkozásban (árvízi tározó, öntözőrendszer helyreállítása, üzemeltetése, is közreműködhet.

Forrás: Országos Szövetkezeti Tanács Irattára. 2008